

Engelskundervisning på mellomtrinnet: Bruk av litteratur i undervisningen for å tilegne seg et bedre vokabular

av Kari Nygård

Introduksjon and bakgrunn

Over en tre-års-periode har jeg forandret min undervisnings metode i engelsk ved å la elevene bruke mye barnelitteratur og andre bøker i tillegg til den vanlige tekstboka i engelsk. Dette startet som et prosjekt i samarbeid med en lærerutdanner i engelsk ved Universitetet i Agder. Vi ønsket å finne ut noe om elevenes vokabularutvikling i løpet av 5. – 7. trinn. Prosjektet gikk ut på at elevene og lærer brukte engelsk barnelitteratur som et hjelpemiddel for å bedre elevenes ordforråd; skriving på engelsk ble vektlagt. Jeg skal ikke komme inn på den “tekniske” siden av prosjektet, men vil heller fortelle hvordan jeg praktisk fikk dette til i klasserommet.

For prosjektmidlene ble det kjøpt inn klassesett av utvalgte bøker og ett til to eksemplarer av mange andre barnebøker, samt flere sett med nivå-differensierte lesebøker. Det som har vært viktig for meg, var å finne bøker som elevene kjente til litt fra før. Siden jeg er glad i *Youtube.com* og det som det kan tilby, har jeg klart å kombinere og trigge deres interesse ved å vise små filmsnutter og bruke bøker de har lest på norsk før, eller i hvert fall kjenner til. Samtidig har det vært viktig å bruke bøker der språket er forståelig, og hvor vanlig dagligdags engelsk er brukt. Blir bøkene for vanskelige, gir elevene opp!

Utvalg av litteratur

Jeg brukte en bok i halvåret som felleslesing for hele trinnet.

I 5. klasse startet vi med *The Cat in the Hat* av Dr Seuss. Dette var en bok som elevene likte godt og syntes var morsom å lese. På *Youtube* var det mange klipp som de kunne se på, og vi

så også filmen som er basert på boka. På våren brukte vi *The Tiger Who Came to Tea* av Judith Kerr. Dette var en litt “barnslig” bok, men det fungerte greit.

I 6.klasse startet vi med *The Dinosaur's Packed Lunch* og på våren *The Monster Story-teller*, begge av Jacqueline Wilson. Disse bøkene falt i smak og elevene var veldig ivrige.

I 7.klasse startet vi med *Horrid Henry's Underpants* av Francesca Simon, og etter påsken tok vi for oss *The Story of Tracy Beaker* av Jacqueline Wilson.

En morsom bok som heter *Flat Stanley* av Jeff Brown, ble brukt som høytlesingsbok i matpauser i 7. klasse.

Dette var de bøkene vi brukte i felles lesning, ved siden av disse var det alltid tilgjengelig i klasserommet et stort antall med bøker i mange forskjellige vanskelighetsgrader. Noen var nivå differensierte, fra veldig lettleste småbøker for de svakeste elevene og så gradert oppover fra Oxford Reading Tree serien og Random House Children Books. Andre var mer krevende bøker, som for eksempel Harry Potter bøkene og en del av Roald Dahls bøker; de ble lest av noen av de sterke elevene. Bøkene har med andre ord vært tilpasset alle elever, slik at også de helt svake har fått lest noen bøker og følt at de mestret dette. Hvordan disse bøkene ble brukt, skal jeg komme tilbake til.

Gjennomføring i timene

I 5. klasse startet jeg opp med pensumboka *Stairs 5*, som vi bruker på alle klassetrinn på vår skole. Etter høstferien har vi startet med de engelske bøkene innkjøpt for prosjektet. *Stairs 5* ble også brukt mellom økter med de engelske fellesbøkene. Fordi jeg var med i UiAs prosjekt var jeg så heldig at vi hadde klassesett av fellesbøkene. Elevene har fått sett på dem og bladd i dem, og så har vi jobbet med hva de tror bøkene handlet om. I 5.klasse ble det en del norsk tale, men etter hvert gikk vi over til å prøve litt engelsk. Elevene har lest både selv og høyt sammen med meg. Vi har hatt mye lesing i grupper, spesielt i 5. klasse. Her er det en del elever som ikke våger å lese høyt i starten. Jeg har også tatt noen ut på gangen for at de skulle lese for meg alene. Noen få sider av gangen er blitt gitt i lekse i 5.klasse. Et kapittel av gangen litt høyere opp i klassene. De har fått leselekser hjemme fra kapittelet.

På skolen har vi jobbet med å oversette, vi har tegnet, snakket, skrevet, laget gloser. Dermed har vi jobbet mot det vi tok siktet på å oppnå etter gjennomføring av prosjektet relatert til følgende kompetansemål i vokabular *Læreplanverket LK06*:

- *Beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner.*
- *Identifisere og bruke ulike situasjoner for å utvide egne engelskferdigheter.*
- *Bruke grunnleggende regler og mønstre for uttale, intonasjon, rettskriving, grammatikk og ulike setningstyper (innføring av verbets hovedtider og presens samtidsform).*

Etter hvert har vi også sett på grammatikken fra enkelte sider. For eksempel har vi sett om elevene kunne finne verb, substantiv, osv. på enkelte sider, og stilt spørsmålene: Hva er et verb? Hva er et substantiv? I 5. og 6. klasse har vi jobbet mye med å lage spørsmål fra det elevene har lest. På forhånd har vi gått gjennom hvordan man lager spørsmål, slik som bruk av 'to do', spørreord osv. Annen grammatikk har kommet underveis og vi har brukt bøkene som eksempler.

I 7.klasse har det vært en time som vi har brukt til rene grammatikktimer hvor vi har gått gjennom alt de skal lære på dette trinnet. Bøkene har igjen blitt brukt til å finne det vi har lært av grammatikk, samt brukt utdrag som står i preteritum og gjort om til presens og lignende. Mye av dette er blitt gitt i lekser.

Vi har også brukt en del drama ut fra bøkene. I 6. og i 7.klasse har vi brukt et kapittel til dramatisering. Elevene har da selv laget replikkene og her har de svakest klart å være med. Til slutt har de framført dette for hverandre.

Arbeid med skriving

I 7.klasse har elevene skrevet mange tekster. Det ble også gjort i noen grad i 5. og 6. klasse. (Se appendiks for eksempler på elevtekster) Spesielt i 7. klasse har jeg brukt *Youtube* og sett på filmsnutter som for eksempel *Horrid Henry*. Etterpå har elevene skrevet hva de så på filmen for å øve seg på å skrive og gjenfortelle. De har i 7. hatt en skriveoppgave hver uke,

slik som små fortellinger, brev, takkebrev, osv. Dermed arbeidet vi mot å oppfylle følgende kompetansemål i LK06:

- *lese og fortelle om engelskspråklig barne- og ungdomslitteratur fra ulike medier og sjangere, inkludert prosa og dikt*
- *sammenligne personer og innhold i et utvalg av engelskspråklige barnebøker gi uttrykk for egne reaksjoner på film, bilder og musikk*
- *uttrykke seg på en kreativ måte, inspirert av engelskspråklig litteratur fra forskjellige sjangere og medier.*

Jeg har vært øvingslærer og tatt i mot forskjellige studentgrupper som studerte engelsk ved UiA, i to uker på høsten, og de har vært med på prosjektet i 5., 6. og 7.klasse. Jeg har veiledet dem, og de har startet opp med å lage opplegg rundt den første fellesboka hver høst. Her er et eksempel på en skriveoppgave som ble gitt til elevene i 7. klasse av studentgruppa jeg hadde det året, basert på lesing av første kapitlet av *Horrid Henry's Underpants*:

Write two letters. You can choose who you want to write to.

To Horrid Henry:

- *How do you feel about him?*
- *Would you like to have him as a brother? Why/why not?*
- *Brag about him or yell at him.*
- *Do you know anybody that reminds you of Horrid Henry? Tell Horrid Henry about him or her.*

To the parents:

- *How do you feel about them?*
- *Do you think they are nice? Why/why not?*
- *Do you think they are lucky for having Horrid Henry in their family?*

To Perfect Peter:

- *How do you feel about him?*

- *Do you think he is nice? Why/why not?*
- *Would you like to have a brother like him? Why/why not?*

Jeg legger også ved tekster fra 5. -7.klasse: Tekster fra en svak gutt som ikke klarte å skrive noe engelsk selv, men fikk hjelp i starten av 5. klasse og en tekst fra en gutt som er ganske flink. Dette for å vise progresjonen 5.-7.klasse. (Se appendiks 1 & 2)

Individuell lesing og «My reading record book»

Fra 5. -7. klasse har elevene hatt fire timer med A-plan i uka. Der har det bl.a. stått at de skal lese i 15 min. fra bøkene som ligger i klasserommet. De har valgt bøker selv (med litt «styring» fra meg). Når de har lest en bok helt ferdig, har de skrevet dette inn i «My reading record», en bok som ble kjøpt inn sammen med alle de andre engelskbøkene. Denne kan en også lage selv. I denne boka har de skrevet inn tittel på boka de har lest, hvor mange sider boka hadde, handlingen og hva de syntes om boka. (Se appendiks 3 & 4) Dette har de gjort gjennom hele året i 6. og 7.klasse.

Hjelper denne formen for undervisning?

For de elevene jeg har hatt til nå, har det fungert veldig bra med denne måten å undervise. Jeg har ikke så mange andre skoleklasser å sammenligne med, men resultatene i Nasjonale prøver i 8. klasse, 2012 for mine elever fra 5. -7. klasse, viste noe interessant! Mine elever scoret lavt i norsk og matematikk i forhold til den andre barneskolen i nærmiljøet, og langt under gjennomsnittet for alle skoler i kommunen i 2011. Dette har dessverre vært en trend i alle år, og da har engelsk også vært på samme nivå som de andre fagene. *I engelsk i 2011 derimot, scoret vi omtrent det samme som nærliggende skole og gjennomsnittet for kommunen.* Dette kan jo gi en liten pekepinn, for her snakker vi om de samme elevene i fagene norsk, matematikk og engelsk, hvor de altså scoret mye høyere i engelsk!

Som lærer er dette opplegget ikke noe merarbeid enn tradisjonell undervisning, men en må tenke litt annerledes enn det en har gjort tidligere. Jeg har nå startet på nytt med en ny 5. klasse og har fortsatt å undervise slik jeg har gjort de siste tre årene. Jeg ser også at elevene trives med denne formen for læring, og de sier timene blir mer gøy.

Referanse

- Brown, Jeff. (1968). *Flat Stanley*. London: Methuen.
- Dahl, Roald. (1964). *Charlie and the Chocolate Factory*. London: Penguin.
- Dahl, Roald. (1978). *The Enormous Crocodile*. London: Penguin.
- Dr. Seuss. (1978). *I Can Read with my Eyes Shut!* New York: Random House.
- Dr. Seuss (1987). *The Cat in the Hat*. New York: Random House.
- French, Vivian. (2007). *The Tiara Club*. London: Orchard books.
- [Glass, Julie. \(1998\). *Graded Readers \(stages 3-5\)*. New York, USA: Random House.](#)
- www.stepintoreading.com
- Johnson, Susan. (1994). *My Reading Record*. Huddersfield: Schofield & Sims.
- Kerr, Judith. (1968). *The Tiger Who Came to Tea*. London: Collins.
- Kunnskapsdepartementet. (2006). *Læreplanverket for kunnskapsløftet*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet 21.03.12 fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=183032>
- Oxford Reading Tree. (2008). [Graded Readers](#) (stages 3-9). Oxford: Oxford University Press.
- www.OxfordPrimary.co.uk
- Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter and the Halfblood Prince*. London: Bloomsbury.
- Sachar, Louis. (1998). *Holes*. New York: Frances Foster Books.
- Simon, Francesca. (2000). *Horrid Henry and the Mummy's Curse*. London: Orion Group.
- Simon, Francesca. (2003). *Horrid Henry's Underpants*. London: Orion Children's Books.
- Stone, Rex. (2008). *Dinosaur Cove: Stampede of the Giant Reptiles*. Oxford: University Press.
- Thorsen, Cecilie & Hege Dahl Unnerud. (2006). [Stairs 5-7](#). Oslo: Cappelen.
- Waddell, Martin (1996). *Cup Final Kid*. London: Walker Books.
- Wilson, Jacqueline. (1991). *The Story of Tracy Beaker*. New York: Doubleday Publishing.
- Wilson, Jacqueline. (1995). *The Dinosaur's Packed Lunch*. New York: Doubleday Publishing.
- Wilson, Jacqueline. (1998). *The Monster Story-teller*. New York: Doubleday Publishing.
- You Tube*. www.Youtube.com.